
ІСТОРІЯ НАУКИ І ТЕХНІКИ

УДК 62:929

Бондаренко М. С.

доцент кафедри експлуатації суднових енергетичних установок та теплоенергетики, Машинобудівний навчально-науковий інститут Національного університету кораблебудування імені адмірала Макарова (Україна, Миколаїв), bondarenko.nikola2308@gmail.com

СВІТЛІЙ ПАМ'ЯТІ ВІКТОРА МИХАЙЛОВИЧА ГОРБОВА ПРИСВЯЧУЄТЬСЯ

Розкривається життєвий шлях Віктора Михайловича Горбова, якого справедливо можна вважати організатором технічної освіти в місті Миколаїв.

Ключові слова: Горбов В. М., технічна освіта.

14 листопада 2023 року річниця з дня, коли пішов з життя Горбов Віктор Михайлович – завідувач кафедри експлуатації суднових енергетичних установок та теплоенергетики НУК ім. адмірала Макарова, шанована людина, мудрий педагог, талановитий науковець.

Професійна компетентність Віктора Михайловича визнана як в Україні, так і за кордоном – кандидат технічних наук, професор, академік Академії наук суднобудування України, академік Академії технологічних наук України, Заслужений працівник освіти України; дійсний член Англійського Королівського товариства корабельних Інженерів, чартерний інженер Морської ради Великобританії, дійсний член Інституту морської техніки, науки і технологій Великобританії.

Народився 26 травня 1944 року у місті Херсон. У 1962 році закінчив Херсонський машинобудівний технікум за спеціальністю «Газотурбо-будування» з присвоєнням кваліфікації техніка-механіка. Трудову діяльність розпочав у серпні 1962 р. – за розподілом був прийнятий на роботу техніком конструктором відділу камер згоряння СПБ «Машпроект».

У 1963 році вступив на денне відділення Миколаївського кораблебудівного інституту (МКІ) і у зв'язку з існуючим на той час положенням про практичну підготовку студентів через місяць після початку занять був переведений на вечірню форму навчання і направлений для проходження півторарічної виробничої практики до СПБ «Машпроект», працював слюсарем-складальником редукторів ГТУ. У 1969 році закінчив МКІ з відзнакою за спеціальніс-

тю «Турбінобудування» з присвоєнням кваліфікації інженера-механіка. Після закінчення МКІ у 1969 році працював інженером-конструктором на заводі «Червоний Гідропрес» (м. Таганрог).

Наукова робота, трудова діяльність та професійне зростання Віктора Михайловича пов'язані з Миколаївським кораблебудівним інститутом. З 1970 по 1972 рік навчався в аспірантурі при кафедрі турбін. Результат старанного, зацікавленого навчання, та клопітка, натхненна робота увінчалися успішним захистом у 1981 році кандидатської дисертації на тему «Дослідження газодинамічних підшипників з самовстановлюваними сегментами для суднових швидкохідних машин», 1983 р. – отримав вчене звання доцента, 1986 р. – за плідну наукову діяльність і високий професіоналізм Вчена рада МКІ обрала В.М. Горбова деканом машинобудівного факультету. Після реорганізації МКІ Віктор Михайлович був обраний директором Машинобудівного інституту і до 2009 р. обіймав цю посаду.

Тридцять років (з 1993 р.) Віктор Михайлович очолював кафедру суднових енергетичних установок (нині кафедра експлуатації суднових енергетичних установок та теплоенергетики).

Усю свою багаторічну діяльність він присвятив підготовці висококваліфікованих спеціалістів. Для колег Віктор Михайлович завжди був зразком високої порядності, лекторської майстерності та плідної науково-педагогічної діяльності. Йому завжди були притаманні відповідальність, сумлінність, вимогливість до себе та розуміння інших, широка всебічна ерудиція. Життєве кредо Віктора Михайловича – золоте правило моралі: «Чини з іншими так, як бажаєш щоб чинили з тобою».

Розуміючи необхідність постійного оновлення та вдосконалення методів навчання студентів, Вік-

тор Михайлович завжди вів велику навчально-методичну роботу на кафедрі та університеті. Надзвичайно працездатний, глибокого оригінального мислення, безмежної відданості науці, вів плідну наукову діяльність у галузі суднової енергетики.

Серед здобутків – заснування та керівництво науковою школою «Ефективність та екологічність суднових енергетичних установок». На рахунок Віктора Михайловича успішне наукове керівництво та підготовка шести кандидатів технічних наук. У 1994 р. був обраний членом науково-методичної комісії з енергетики МОН України, з 2007 по 2017 рр. був членом НМК МОНУ з транспорту. У 2008 р. обраний академіком Академії наук суднобудування України, з 2005 р. – академіком Академії технологічних наук України.

Особливу увагу приділяв методичному та матеріально-технічному забезпеченню підготовки спеціалістів з експлуатації суднових енергетичних установок – суднових механіків. В рамках підготовки навчального посібника «Нормативні основи безпечної експлуатації морських суден» ним, у співавторстві, підготовлені у 2021–2022 рр. навчальні посібники з грифом МОНУ «Міжнародна морська організація, класифікаційні товариства», «Стандарти компетентності персоналу морських суден та захист його прав», «Запобігання забрудненню водного середовища з суден».

За ініціативою В. М. Горбова та його безпосередньою активною участю на кафедрі ЕСЕУ та ТЕ створені спеціалізовані аудиторії: «Лабораторія дефектації і ремонту суднових технічних засобів»; «Лабораторія комп'ютерної діагностики»; «Кабінет надання екстреної медичної допомоги на судні»; «Кабінет нормативного забезпечення експлуатації морських суден»; «Кабінет безпеки мореплавства» – укомплектовані сучасним обладнанням.

У доробку професора В. М. Горбова більше 350 наукових праць. Він автор 30 підручників і навчальних посібників з питань проектування та експлуатації СЕУ, серед найбільш відомих, окрім перелічених вище: «Океан и океанотехника» (2010 р., монографія, 436 с.); «Альтернативные топлива в судовой энергетике» (2012 р., монографія, 316 с.); «Енциклопедія суднової енергетики» (2010 р., підручник з грифом МОНУ, 624 с.); «Суднова енергетика та Сві-

товий океан» (2007 р., підручник з грифом МОНУ, 596 с.); «Marine Engineering Encyclopedia» (2017 р., підручник, 200 с.); «Alternative Fuels in Ship Power Plants» (2017 р., монографія, 120 с.); навчальні посібники з грифом МОНУ «Енергетичні палива» (2003 р., 327 с.), «Суднові енергетичні установки» (2002 р., 353 с.), «Судовые установки с газотурбинными двигателями» (1997 р., 233 с.), «Основы технической эксплуатации судовых газотурбинных установок» (1996 р., 139 с.); «Історія створення та розвитку суднових енергетичних установок» (2023 р.).

Останній посібник Віктор Михайлович писав під гуркіт канонади і прильоти осколків у вікна квартири, писав самовіддано і натхненно до останніх кроків свого життя...

Наряду з науковою діяльністю знаходив час і можливість для хобі. Разом з Ісааком Уолтоном (книга «Філософія рибалки») вважав, що «Всі люди живуть на березі великої річки часу, і кожен ловить у цій річці свою рибу. Рибалка приносить справжнє задоволення людині, здатній споглядати природу та відчутти себе її частиною».

У 2007 р. разом з сином написав та видав книгу «Великолепная триада или все об ухе, шашлыках и раках», яка миттєво розійшлася серед шанувальників такого дозвілля.

Невтомна натура Віктора Михайловича не знала меж: ремонт кафедральних аудиторій, створення зеленого майданчика для відпочинку співробітників на подвір'ї старого корпусу МКІ – всього не перерахувати.

Все вище викладене є далеко неповною інформацією про те, що йому вдалося зробити за свою трудову діяльність.

Своєю бездоганною працею, широкою ерудицією, глибокою порядністю, інтелігентністю, чутким ставленням до тих, хто поруч, готовністю в будь-яку хвилину прийти на допомогу, Віктор Михайлович заслужував пошану і любов колег і вихованців.

Відійшла у вічність дуже порядна і щира людина, людина з великої букви. Світлий, добрий спомин про Віктора Михайловича назавжди залишиться в серцях тих, хто його знав, любив і шанував, хто жив і працював поряд із ним, чи під його керівництвом. Вічна і світла йому пам'ять!

Bondarenko M. S., assistant professor of the Department Operation of Ship Power Plants and Thermal Power Engineering, Mechanical Engineering Educational and Scientific Institute of Admiral Makarov National University of Shipbuilding (Ukraine, Mykolayiv), bondarenko.nikola2308@gmail.com

DEDICATED TO THE MEMORY OF VIKTOR MYKHAILOVYCH HORBOV

The life path of Viktor Mykhailovych Gorbov, who can rightly be considered the organizer of technical education in the city of Mykolaiv, is revealed.

Keywords: Gorbov V. M., technical education.